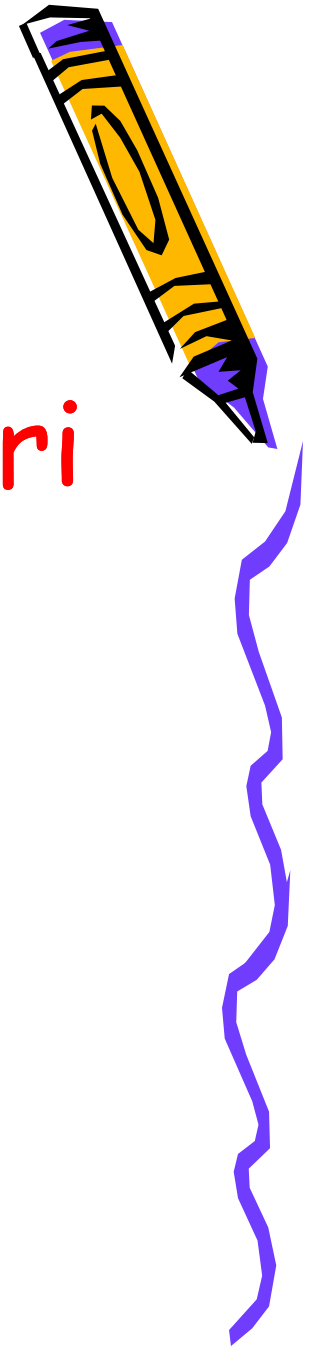
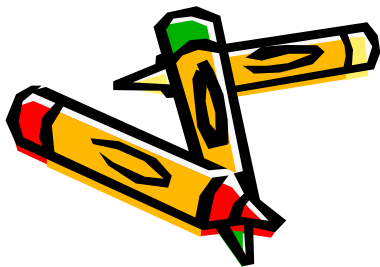

Kako pomagati otroku pri poklicni izbiri

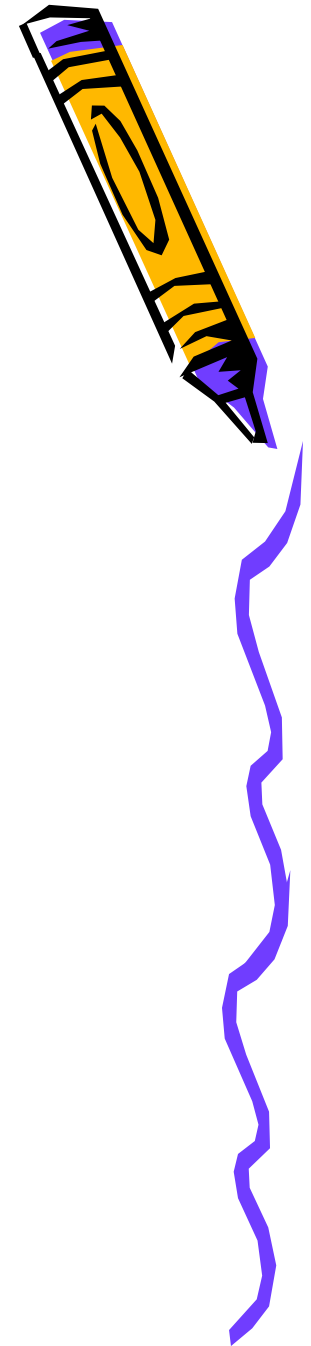

Maruša Goršak
Kadis d.o.o.

Vozni red ...

- Kdo smo?
- Predstavitev področja KO
- Planiranje kariere
- Odločanje za srednjo šolo
- Zaključek z vprašanji

KADIS

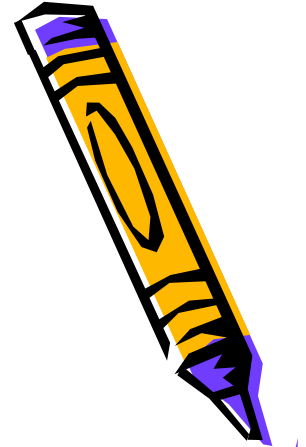
Kadrovsko izobraževalni inženiring d.o.o.

ustanovljeno l. 1992.

o Naša dejavnost:

- o *Kadrovsko-pravne storitve*
- o *Selekcija in izbor kadrov*
- o *Svetovanje pri načrtovanju kariere*
- o *Mednarodni projekti*
- o *Izobraževanje*
- o *Program Kariierko*

o **Več kot 10 let uspešno izvajamo različne delavnice za iskalce zaposlitve**

Karierna orientacija

Kaj je karierna orientacija?

- Je vseživljenjski proces, ki omogoča posamezniku spoznavanje njegovih sposobnosti, kompetenc in interesov za sklepanje odločitev na področju izobraževanja, usposabljanja in izbire poklica.

- Ni ozko vezana na zaposlitev, oblikovanje kariere se začne že prej z izbiro **SŠ/študija**

Zakaj je karierna orientacija potrebna?

- **Osipniki** (okoli 15% cele generacije ne dokonča SŠ, največ znotraj poklicnih programov-60%, podatek za 2007, nizka motivacija psihosomatika)
- **'izgubljeni' posamezniki** (večni študenti ali ljudje, ki imajo po številnih poskusih na koncu končano le OŠ)
- **Nezadovoljstvo s poklicem** (med 21. in 30. letom je s svojim poklicem zadovoljnih le 40% ljudi; pogoste tudi psihosomatske težave)
- **Brezposelnost** (včasih vs. danes), ne vemo kaj se dogaja na trgu dela
- **Iskanje sebe preko pogostega menjavanja zaposlitve**

(ZDA: 64% ljudi tekom življenja menja zaposlitev 5 do 14x)

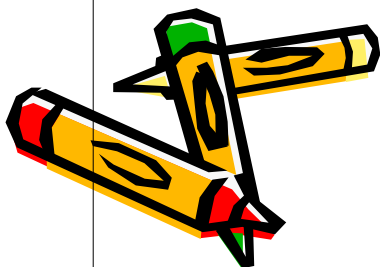

Poklicna izbira - pomen

- Usodna odločitev?
- Usodna napaka?

"Nikoli nisem končal srednje šole, ampak 60.000 eurov, ki so jih starši porabili za mojo izobrazbo, bi moralo nekaj šteti."

Zgodnje mladostništvo

Vključuje odločitev in usposabljanje za poklic.

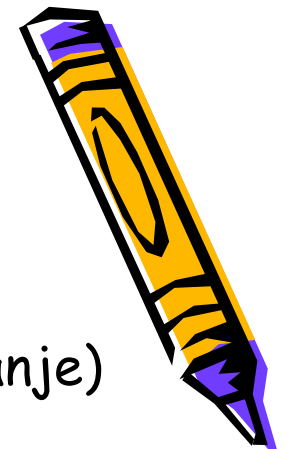
Vpliva na samopodobo:

- Moje življenje usmerjajo cilji - "sem nekdo" (samospoštovanje)
- Sem materialno neodvisen
- **Doživljanje:** znam, zmorem, lahko vplivam na ...
- Vzpostaviti svoj **sistem vrednot**
- Razviti svojo **spolno identiteto**

Poklicni interesi:

- Usmerjeni v sedanost in bližnjo prihodnost
- Socialno vrednotenje poklicev
- Lahko določijo področje dela, ki jih zanima

Konflikt z avtoritetami - "bitke moči" : izbor šole, padec šolske uspešnosti, jaz se odločam, ne ti ...

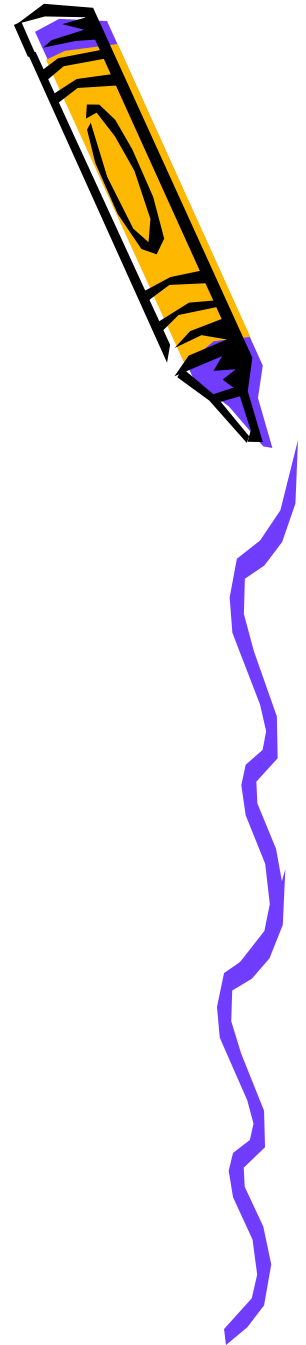
Poklicna izbira - kompleksnost

- Izobrazba in poklic - ni isto
- Nekateri poklice lahko opravljaš le z določeno izobrazbo
- Za veliko poklicev tekmujejo kandidati z različno izobrazbo
- Upoštevanje stanja na trgu dela - napovedi
- Ne velja vedno višja izobrazba - višji OD
- Prehodnost srednješolskega sistema (3+2, poklicna matura - splošna matura, ...)

Poklicna izbira - proces

- Kdaj je pravi čas?

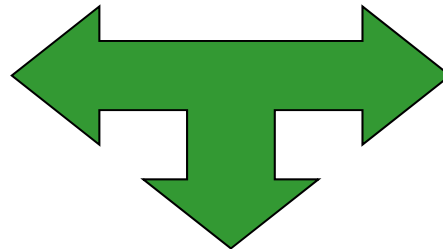

Vpliv različnih dejavnikov pri kariernem odločanju

- 72,6% učencev se najlažje pogovori o izbiri poklica s starši (Seničar, 2006).

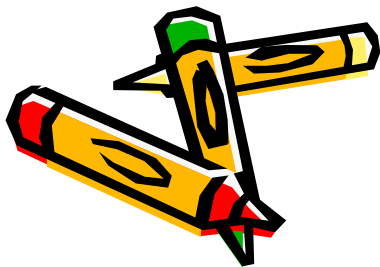
Šolski (in drugi)
svetovalni delavci

Starši -
skupnost

Otrok sam

Vloga učiteljev posameznih predmetov?

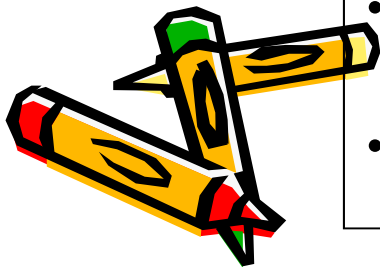
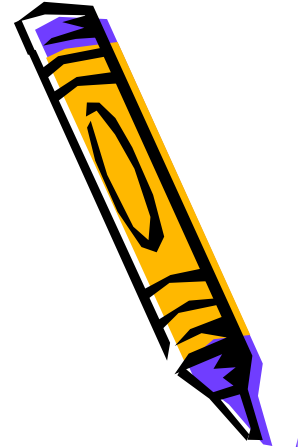

Težave osnovnošolcev

- Nimajo dovolj razvitih interesov
- Premalo poznajo izobraževalni sistem in njegove možnosti
- Se ne zavedajo pomena odločitve ali pa ji pripisujejo prevelik pomen
- Se večkrat niso sposobni samostojno odločiti /a jih tudi ne podcenjujmo
- Pomanjkljive informacij (ne le vsečnost predmetnika, temveč tudi primernost za dostopne poklice)

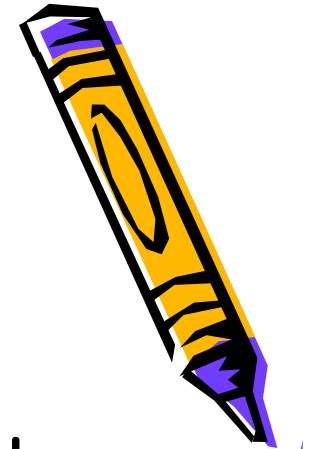
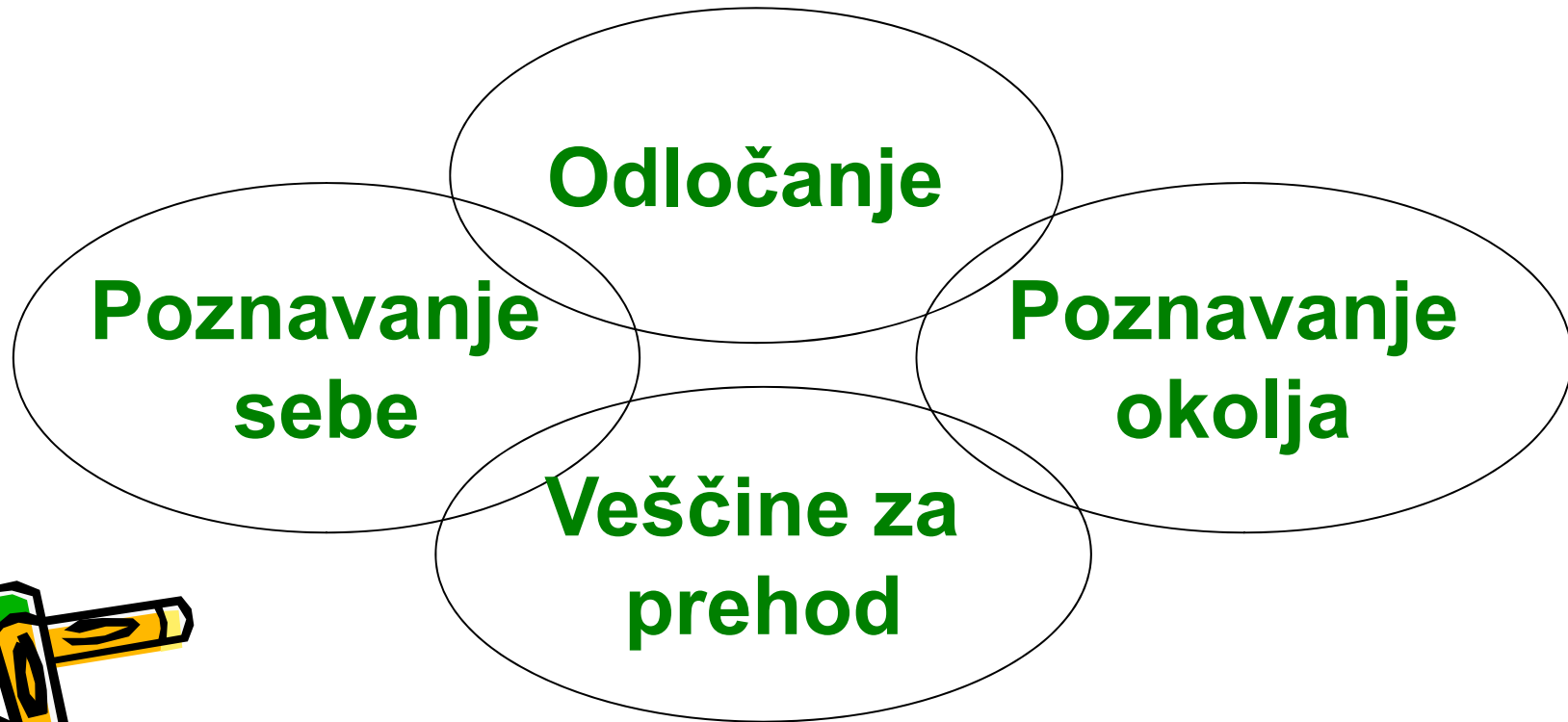
Zaupajmo v mladostnikove sposobnosti, da lahko uspešno izvede odločitev.

- velike individualne razlike v težavah - mladostniku pustimo svoj čas
- stres, samosprostitev - sproščeni se lažje odločamo
- Pretirane obremenitve lahko vodijo v odpor

Kariera

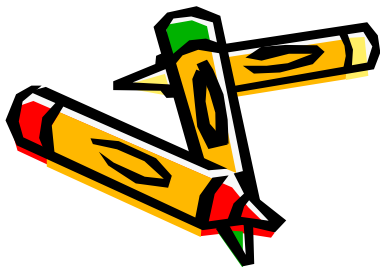
Uspešno planiranje in vodenje kariere!

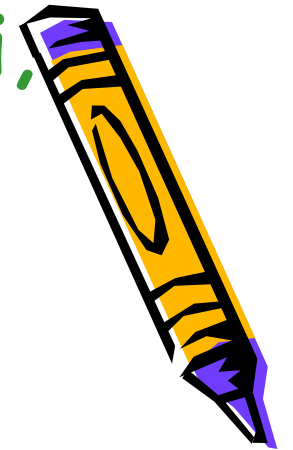
Pomoč učencem pri odločitvi za srednjo šolo študij in poklic, tako da:

- **(s)poznajo sebe:** interesi, lastnosti, značaj, temperament, sposobnosti, cilji;
- **poznajo družbo, okolje:** informacij o študijih, poklicih in možnostih zaposlitve; trg dela
- se naučijo najti **informacije**, jih razumeti, izbirati in se na podlagi argumentov odločati
- **“veščine prehoda”** pomembne za uresničitev ciljev

Kako spoznavam osebnostne lastnosti, interese, veščine?

- razmišljanja o sebi, **samoopazovanja**
- povratne informacije **drugih** (starši, prijatelji, sorodniki...)
- **psiholoških testov osebnostnih lastnosti**, sposobnosti, interesov... (npr. 'Kam in kako?'; rezultate **kritično** ovrednotite)
- **praktičnih izkušenj**, dela (prostovoljno, pomoč prijateljem, sorodnikom, družini, samoizobraževanje, hobiji)
- pridobimo jih z **aktivnostjo v šoli**, **interesnih dejavnostih**, krožkih, pri športih, na potovanjih, z branjem in pogovorom z drugimi, ki imajo izkušnje, ki nas zanimajo.

Najbolj iskani poklici v SLO - november 2010

Največ prostih del so prijavi delodajalci iz **predelovalnih dejavnosti** (22,8 %). Delodajalci iz dejavnosti **trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil** so razpisali 12,9 % prostih delovnih mest. Za **določen čas** je bilo razpisanih **80,4 %** vseh prostih del, za krajši delovni čas pa 8,6 %. V Glede na primerljivo lansko obdobje se je število prostih delovnih mest najbolj povečalo v predelovalnih dejavnostih (+32,9 %), v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+28,6 %), najbolj pa se je zmanjšalo v dejavnosti kmetijstva, gozdarstva, ribištva (-13,9 %).

Najbolj iskani poklici v SLO

Poklicna in srednja izobrazba

Računovodja, knjigovodja

Svetovalec za trženje ali prodajo

Kuhar, Natakar

Bolničar

Varnostnik

Železokrivec, Avtomehanik, Ključavničar

Elektromonter, Tehnik za elektrotehniko

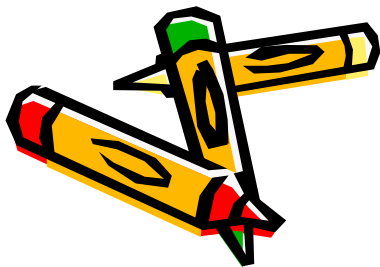
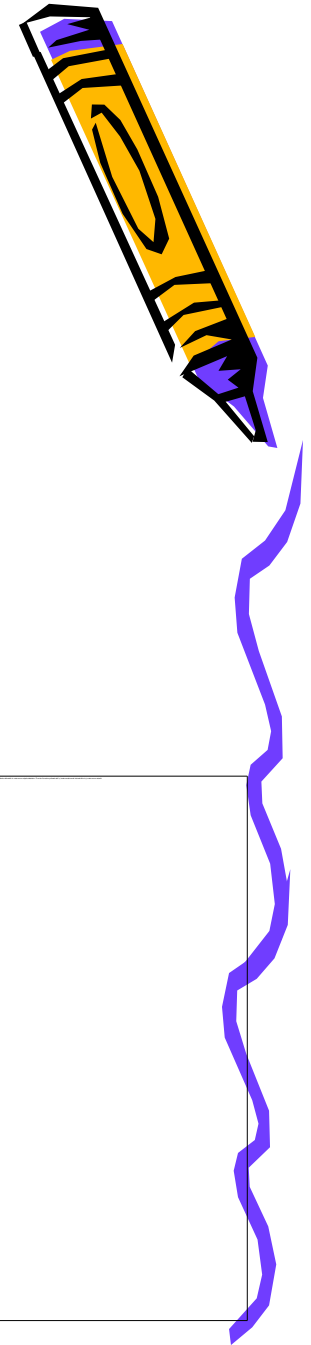
Mesar, Pek

Voznik (avtobusa, tovornjaka)

Nekateri gradbeni poklici, ki zahtevajo specifična znanja

Tehnik za strojništvo

Trgovski potnik, Zavarovalniški zastopnik

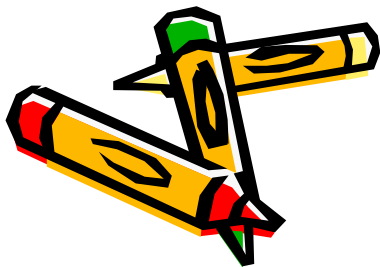

Najbolj iskani poklici v SLO

Višja in visoka izobrazba:

- inž. elektrotehnike
- Učitelj razrednega pouka
- Predmetni učitelj
- Vzgojitelj predšolskih otrok
- Farmacevt
- zdravnik in zobozdravnik
- Programer in razvijalec programov
- Pravniki
- Svetovalec za trženje ali prodajo, trgovski potnik
- Računovodja, knjigovodja
- Zavarovalniški zastopnik

http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela/deficitarni_in_suficitarni_poklici

Poznavanje okolja

Poklici prihodnosti

Napoved za 2020

- Medicinska sestra
- Zdravnik
- Menedžer v bolnišnici
- Tržni raziskovalec
- Strokovnjak oglaševanja
- Pravni svetovalec
- Špediter
- Skladiščnik
- Diplomirani logistik
- Elektroinženir
- Sistemski informatik
- Gospodarski inženir
- Sistemski administrator računalništva
- IT - projektni menedžer
- Specialist za pokojninsko zavarovanje
- Zavarovalniški matematik
- Pozavarovalničar
- Kontrolor letenja
- Elektronik
- Letalski inženir
- Strojni inženir
- Podjetniški svetovalec
- Učitelj
- Revizor
- Programer

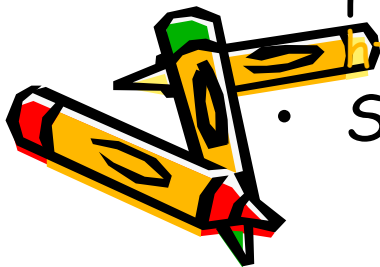

Kje vse dobim informacije?

Raziskovanje delovnih mest, poklicev, področij dela

- literatura, video kasete, časopisi, brošure npr. opisi poklicev:
<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/>
- CIPS, Karierni center Univerze v Ljubljani
- opazovanje na delovnem mestu (podjetniki, obrtniki, drugače v poklicih)
- informativni intervjuji (priprava, vprašanja!)
- Obrtna in Gospodarska zbornica
- Projekt Moja soseska (opisi poklicev):
http://mojasoseska.deskwm.com/vedeti_flash/index.html
- Svetovalna podjetja (kot je Kadis ali IZIDA)

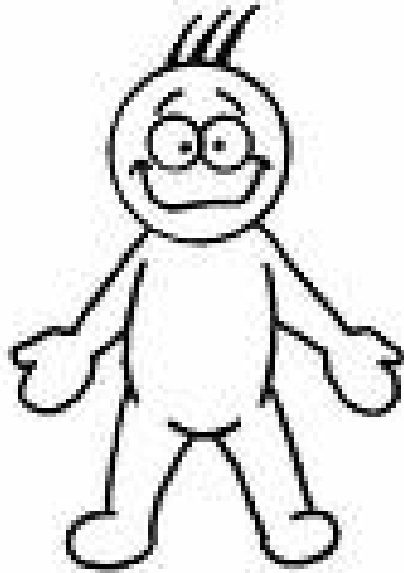
Kje vse dobim informacije

Raziskovanje šol, sistema izobraževanja

- Poklicni kažipot mss.gov.si, www.mojaizbira.si
- Drugače o poklicih (svetovalni delavec!)
- CPI (www.cpi.si, meni: strokovna področja)
- lanski razpis
- razgovori s predstavniki različnih SŠ, dijaki
- neformalni informativni dan, dnevi odprtih vrat, tehnični dnevi
- ministrstva (MDDSZ, MSS)
- dobili boste tudi zloženke Kam po OŠ?
- www.dijaski.net- Osnovnošolski oddelek
 - [Seznam vseh Srednjih šol](#)
 - [Seznam dijaških domov](#)
 - [Vse o vpisu v SŠ](#)
 - [Omejitve vpisa v SŠ](#)

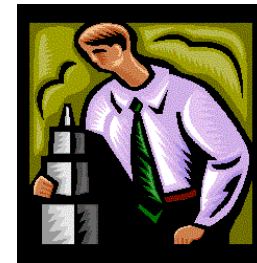
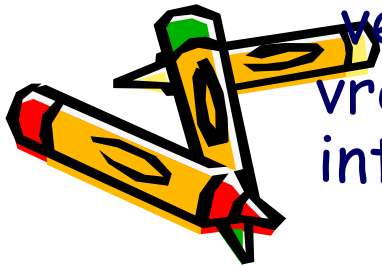

Odločitve

Nikoli naj ne bo
ena sama
izbira

Moje lastnosti,
sposobnosti,
veščine,
vrednote,
interesi...

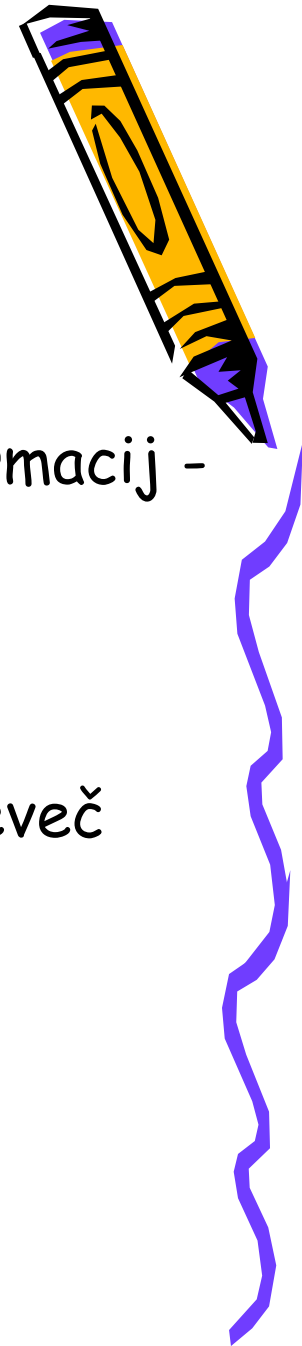

Preverjanje
ciljev po SMART
metodi

Značilnosti in
zahteve poklica,
njegova
prihodnost...

Komunikacija z mladostnikom

- Vprašanja niso le sredstvo za pridobivanje informacij - **odpiranje pogovora**

- Pri postavljanju vprašanj sledite:

Kaj želite izvedeti?

Katera vprašanja vodijo do dejstev? Naj ne bo preveč vprašanj, če pa že, naj bodo iz istega sklopa!

Konkretna vprašanja!

Zakaj nekatera vprašanja postavijo mladostnika v obrambni položaj in s tem v umik?

Odprta vprašanja: kaj, kako, zakaj, ali lahko

→ NE: ali, ali si, ali boš

Proces kariernega odločanja

KAJ SE ZGODI Z MANO?

- vsaj za večino je to ena izmed **PRVIH POMEMBNEJSIH ODLOČITEV** v lastnem življenju, ki jo morajo sprejeti sami
- opredelitev poklicnih ciljev in končna izbira poklica predstavlja za mladostnika občutek lastne **AVTONOMIJE** in **ZADOVOLJSTVA** ter veliko **ODGOVORNOST** v odnosu do sebe in tudi do okolja, v katerem deluje

Vsak ima svoj **lasten stil odločanja**
(samozavestni, panični, impulzivni in izogibajoči stil)

Vpis na srednjo šolo - kako in kaj

Izbira srednje šole (prehodi so vedno možni)

- **Srednji poklicni programi** (nižje poklicno /2-letno/ & srednje poklicno /3-letno/ izobraževanje)
- **Srednji strokovni oz. tehniški programi** (poklicna matura)
- **Gimnazija** (splošna matura - gimnazija, klasična, tehniška, ekonomska, umetniška)

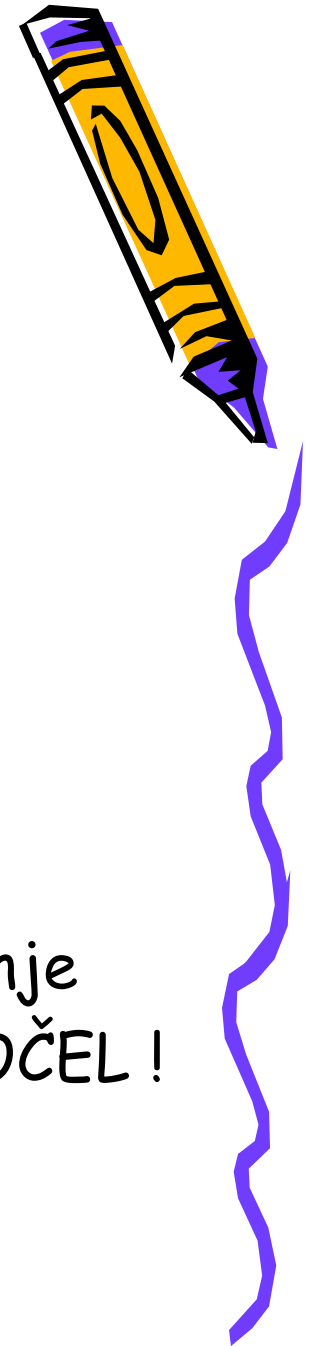

Izbira srednje šole

Gimnazija ali ne-gimnazija?

Prednosti gimnazijcev

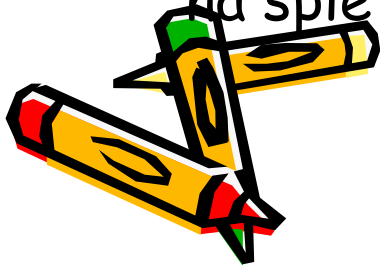
- Širše znanje, splošna razgledanost
 - Znanje tujih jezikov
 - Znanje matematike
 - Znanje računalništva
 - Učljivost, pripravljenost na dodatno izobraževanje
- NE IZBERI GIMNAZIJE, KER NE VEŠ KAJ BI POČEL !

Vpis na srednjo šolo

- **Januar:** MŠŠ sprejme sklep o razmestitvi in obsegu vpisa, sredi januarja objava
- **Februar:** prijava na preizkuse nadarjenosti oz. spretnosti (tudi za možnost prijave v 2. krogu)
- **Marec:** opravljanje preizkusov
- **Obrazec - prijava za vpis** (spletna stran, šola, papirnica obr. 1,20), oddaja na OS
- **Začetek aprila:** MŠŠ objavi število prijav; možnost dviga in prenosa prijave na drugo SS
- **Maj:** znane omejitve vpisa
- **Junij:** vpis (90% mest), dokazila o izpolnjevanju vpisnih pogojev (psihofizične sposobnosti, opravljen preizkus (če ga ni opravila ista šola), športni pogoji)
- **Junij:** v primeru neizbora na 1. šolo obvestilo o prostih mestih (10% mest), 2. vpis konec junija
- **Julij:** tretji rok (nevpisani do tedaj) - mesta objavljena na spletni strani MSS, vpis do konca avgusta

Izbira srednje šole

Spletna stran MŠŠ

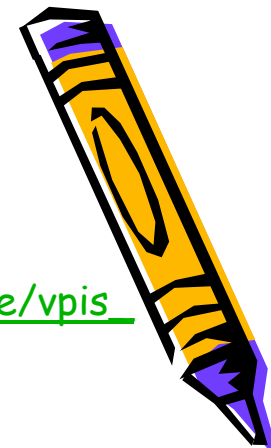
(http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/srednjesolsko_izobrazevanje/vpis_v_srednje_sole/)

Vpis za šolsko leto 2011/12

- Merila za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v programe srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega in tehniškega izobraževanja ter gimnazij ([doc](#))
- Merila posameznih srednjih šol ([doc](#))
- Tabela za izračun točk, potrebnih za vpis v srednje šole, ki bodo omejile vpis za šolsko leto 2011/12 ([xls](#))

Lanski podatki

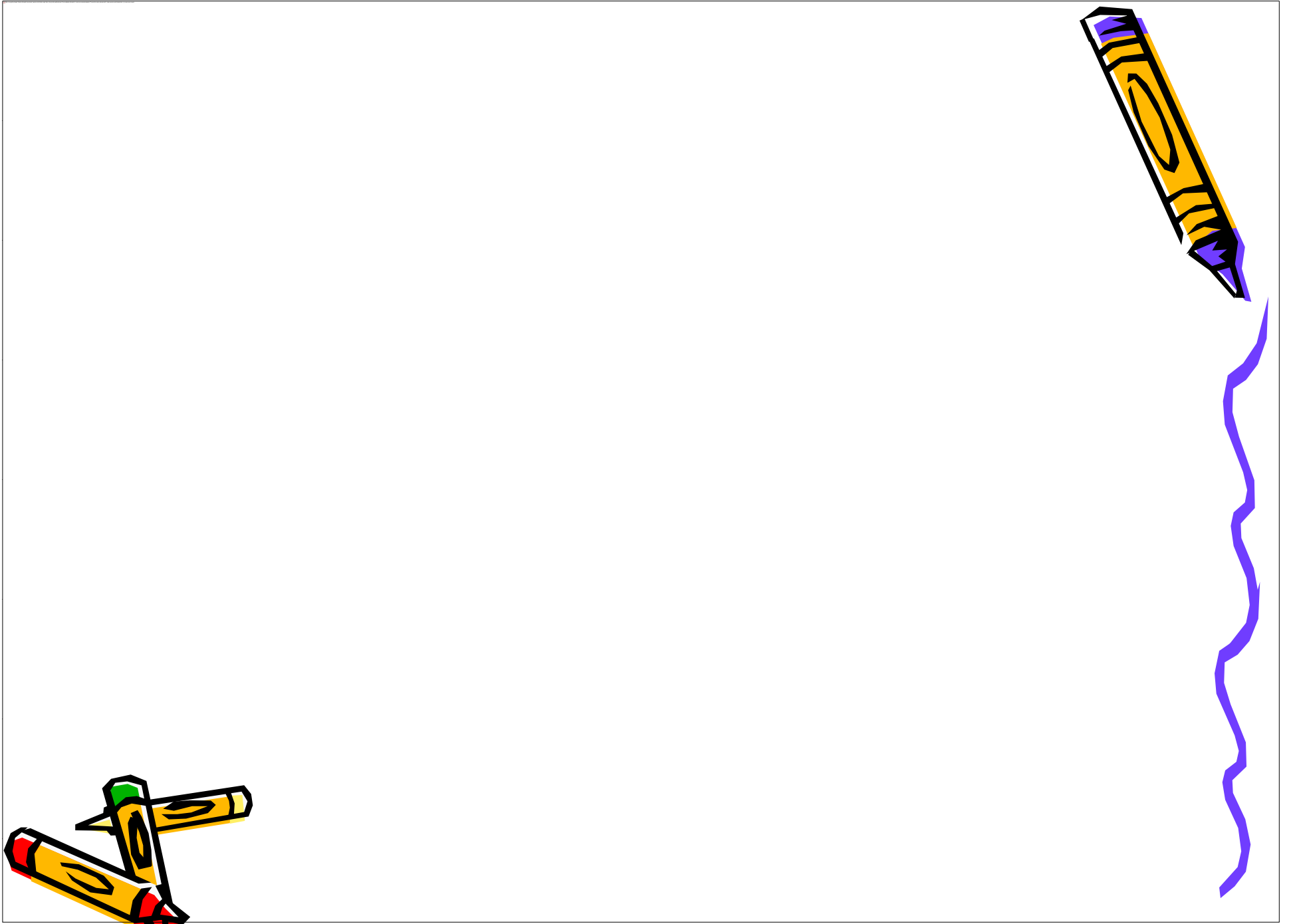
Lanske spodnje meje 1. kroga izbirnega postopka na šolah z omejitvijo

Šole z omejitvijo vpisa v šol.l. 2011/12, Ljubljana

- **Veterinarski tehnik** (Biotehniški izobraževalni center)
- **Gimnazija** (Jožeta Plečnika, Ledina, Bežigrad, Šiška, Šentvid - le športni odd.), Poljane - klasična gim., Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija - umetniška gim., dramska smer)
- **Medijski tehnik** (Srednja medijska in grafična šola)
- **Tehnik oblikovanja in Fotografski tehnik** (SŠ za oblikovanje in fotografijo Ljubljana)
- **Tehnik računalništva** v SŠ Domžale
- **Farmaceutski tehnik, tehnik laborant medicine, zobotehnik, kozmetični tehnik** (SŠ za farmacijo)
- **Predšolska vzgoja** (Srednja vzgojiteljska in ŠC Rudolf Maister)
- **Bolničar-negovalec** (Srednja zdravstvena šola Ljubljana)

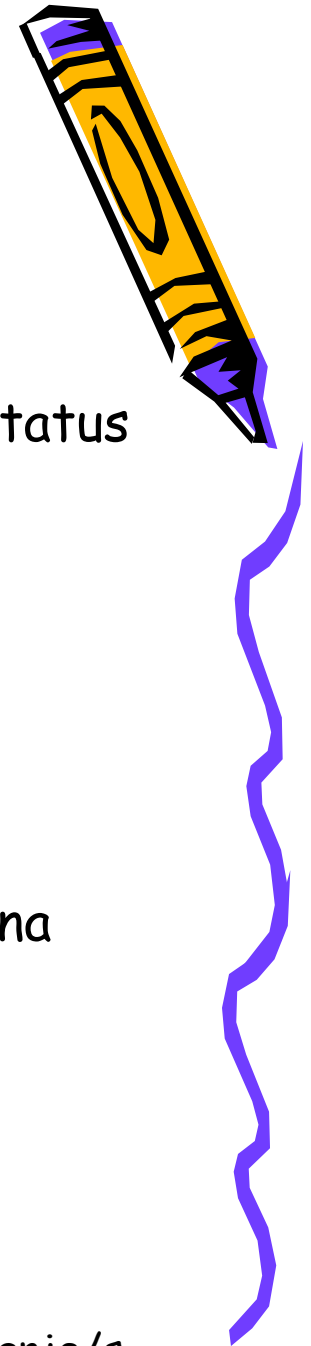
PRENOVLJENI PROGRAMI

- Plovbni tehnik
- Ladijski strojni tehnik
- Preoblikovalec tekstilij (nadomešča Pomočnika konfekcionarja)
- prilagojeni izobraževalni programi srednjega poklicnega izobraževanja Grafični operater, Mizar, Računalnikar in poklicno-tehniškega izobraževanja Ekonomski tehnik, Grafični tehnik, Lesarski tehnik, Strojni tehnik, Ustvarjalec modnih oblačil
- Gradbeni tehnik (PTI)

Štipendije

(Vir: MDDSZ, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendije)

- **Državne** (38,79€ - brez dodatkov, pomembna plača in status staršev, tudi učni uspeh, upošteva se cenzus)
- **Kadrovske** (regionalne razvojne agencije; dodeljujejo delodajalci neposredno ali posredno, min. 38,33€; so povprečno najvišje, ostajajo nepodeljene)
- **Zoisove** (razpis junija; nadarjenost, min. povprečna ocena 4,5; od 65€ naprej brez dodatkov)
- **Občinske** (zelo različni pogoji za pridobitev)

/se lahko najdete na:

http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/s_tipendije/

Literatura

- Nelson Bolles, R. (2006). *Kakšne barve je tvoje padalo?*
- Željeznov Seničar M. (2005). *Kako pomagati otroku do izobrazbe in poklica?*
- Rupar, B in dr. (2007). *Poklicni kaŕipot.*
- Bervar, J. (2005). *Ictem.*
- Kozoderec, D. (2005). *Sopotniki na poklicni poti mladostnika.*
- Kozoderec, D. (2005). *Sluŕba mene iŕče.*
- Pregelj Arčon, B. in Skrt Leban N. (2001). *Poklicna orientacija v 7. in 8. razredu osnovne ŕole.*
- Bordet, S. in Mouchet, N. (2007). *O poklicih, moj poklic.*

Zaključek

Vprašanja, odzivi, sugestije, mnenja ...

☺ **Hvala za sodelovanje in lep večer!**

marusa.gorsak@kadis.si

